

Wat vertelt vertraging wat gemiddelde snelheid niet vertelt?

Hugo Coppen · 12 mei 2026

Een gemiddelde snelheid van 45 km/u kan op de ene weg volkomen normaal zijn en op een andere weg wijzen op flinke verkeershinder. Zonder referentie is een snelheidswaarde moeilijk te interpreteren.

Snelheid is een absolute waarde

Een snelheidskaart laat zien hoe hard verkeer gemiddeld rijdt. Dat is nuttig voor verkeersveiligheidsanalyses, bijvoorbeeld om te beoordelen of de gereden snelheid past bij de geldende limiet.

Maar dezelfde waarde kan vanuit doorstroming iets heel anders betekenen. Op een 50 km/u-weg kan 45 km/u bijna vrij verkeer zijn, terwijl 45 km/u op een weg waar verkeer normaal veel sneller doorstroomt een duidelijke vertraging kan betekenen.

Vertraging voegt een referentie toe

Vertraging kijkt niet alleen naar de gemeten snelheid, maar naar de afwijking ten opzichte van een normale of vrije verkeerssituatie op hetzelfde wegvak. Daardoor wordt zichtbaar waar verkeer werkelijk tijd verliest.

Dat maakt vertraging vooral geschikt om congestiepatronen en veranderingen in bereikbaarheid te onderzoeken.

Twee kaarten, twee beleidsvragen

Een snelheidskaart en een vertragingskaart kunnen daardoor een heel ander beeld laten zien. Een locatie kan vanuit verkeersveiligheid interessant zijn omdat er structureel te hard wordt gereden, terwijl er nauwelijks vertraging is. Elders kan de gemiddelde snelheid laag zijn door structurele congestie, zonder dat snelheidsovertredingen het belangrijkste vraagstuk zijn.

Het is daarom belangrijk om eerst te bepalen welke vraag je wilt beantwoorden. Voor verkeersveiligheid

kan gereden snelheid centraal staan; voor doorstroming is vertraging vaak relevanter.

De combinatie geeft context

Wanneer snelheid, vertraging, intensiteit en tijdsperiode samen worden bekeken, wordt duidelijker waarom een wegvak opvalt. Zo kun je onderscheid maken tussen normaal rijgedrag, structurele snelheidsoverschrijding en tijdelijke of terugkerende congestie.

Dat voorkomt dat één getal te veel betekenis krijgt en helpt om verkeersdata te vertalen naar een analyse die past bij de beleidsvraag.